

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XI. Nullum juramentum, vergens in pejorem exitum, servandum est,
nec illud non servans est perjurus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quis coactus 22. q. 5. si quis coactus pro vita redimenda, vel pro qualibet causa, vel necessitate perjurat, quia plus corpus quam animam dilexit, iras quadragesimas poeniteat; alii vero iudicant iras annos, unum ex his in pane & aqua. De voto Glossa in cap. Abbas, de his que vi, &c. *Votum* (inquit) per metum factum, nullum est: quia votum res est consilii, non precepti, & liberum est arbitrium in evocante. Alias non est votum, uti constat ex definitione ipsius.

CAPUT XI.

Nullum iuramentum, vergens in peiorem exitum, servandum est, nec illud non servans est perjurus.

106 **I**ta S. Thomas q. 89. a. 7. ubi sic: Si se quidem possit fieri, quod iuratum est; sed fieri non debeat, vel quia est per se malum, vel quia est boni impeditivum, tunc iuramento deest iustitia. Et ideo iuramentum non est servandum, in eo casu qui est peccatum, vel boni impeditivum. Secundum enim S. Augustinum l. de bono conjugali c. 4. utrumque horum vergit in deteriolem exitum. Et ad 2. dicit, quod iuramentum potest vergere in deteriolem exitum dupliciter: uno modo, quia ab ipso principio habet peiorem exitum; vel quia est secundum se malum: sicut cum quis jurat se perpetraturum adulterium. Sive quia est majoris boni impeditivum, puta cum aliquis jurat se non intraturum Religionem, vel quod non fiet Clericus, aut quod non accipiet prelationem, in casu in quo expedit eum accipere, vel siquid aliud est ejusmodi. Et quidem si quis jurat se facturum aliquod peccatum, & peccavit jurando (quia de iuramento fecit vinculum iniquitatis) & peccat iuramentum servando. Si quis autem jurat se non facturum aliquod melius bonum, quod tamen facere non tenetur, peccat quidem jurando, in quantum ponit obicem Spiritui sancto, qui est boni propusui inspirator; non tamen peccat iuramentum servando; sed multo melius facit si non servet.

107 **A**lio modo vergit in deteriolem exitum, propter aliquid quod de novo emerferit, quod fuit impremeditatum, sicut patet in iuramento Herodis, quo juravit Puella saltanti se daturum quod petisset. Hoc enim iuramentum poterat esse a principio licitum, intellecta debita conditione, si peteret, quod dare liceret. Sed cognita nequitia rei promissa, eam servare non debuit; imo impletio iuramenti fuit illicita. Unde Ambrosius l. 1. de officiis Ministrorum c. 50. ait: Est contra officium nonnunquam promissum solvere sacramentum, sicut Herodes; qui necem Joannis praestavit, ne promissum negaret. Hinc regula juris in 6. Non est obligatorum contra bonos mores praestitum iuramentum.

108 **H**inc iustus S. Thomas q. 98. a. 2. ad 1. Ille qui jurat se facturum aliqua illicitum, jurando incurrit perjurium, propter defectum iustitiae; sed si non impleat quod juravit, in hoc perjurium non committit: quia hoc non erat ta-

le quid, quod sub iuramento cadere possit.

Ad uberiorem vero explicationem qualitatis, qua quaeritur, quibus modis iuramentum in deteriolem vergat exitum, S. Antoninus p. 2. tit. 10. cap. 6. dicit, id contingere sex modis. Primo, cum juratur quod est mortale in se. Secundo, cum juratur quod est veniale in se. Tertio, cum juratur inaffferens aliquid, quod ex circumstantiis efficitur veniale, vel mortale. Quarto, cum iuramentum excludit opus ex charitate faciendum, ut quando jurat aliquis, quod nihil dubitasti ex charitate, vel quod non colet Deum. Quinto, cum excludit opus de genere bonorum, ut cum quis jurat quod nunquam erit Episcopus, Monachus, vel Canonicus; vel quod non celebrabit usque ad mortem, vel quod non ieiunabit pro Deo, vel pro peccatis suis, in pane & aqua, si non recipitur ei; vel quod non dicet Psalterium, vel septem Psalmos; vel quod non iurabit illum, in lectis & honestis, usque ad certum tempus. Sexto, cum excludit opus inaffferens, pia intentione pro Deo aut proximo faciendum, ut si quis jurat quod non loquetur Martino, vel non intrabit domum eius, vel non coquet ad furum eius, vel molest ad molendinum, vel quod talia non faciet, vel quod non vendet ei rem minori pretio quam tali; vel non considerat eandem mensam cum eo. Credo quod proprium huiusmodi iuramentum non debet declinare a talibus, si ea velis facere pia intentione, & propter Deum, & salutem animae suae, & propter tollendum scandalum proximi, contra quem sic iuravit. In primis autem tribus modis, credo quod possit quilibet sic iurans auctoritate propria venire contra; sed imponenda est ei poenitentia de temerario iuramento. In reliquis tribus, quamvis huiusmodi iuramenta non sint obligatoria, nec imponenda sit poenitentia pro transgressione eorum, tamquam pro mortali; non expedit tamen propria auctoritate contravenire, nisi propter urgentem necessitatem: tum propter reverentiam iuramenti: tum propter scandalum simplicium, qui putant sic incurri perjurium. Unde petenda est absolutio a Superiore, qui huiusmodi iuramenta debet facere relaxari, vel potius ostendere sic iurantes non fuisse obligatos, & imponere poenitentiam de temerario iuramento.

110 **E**t ideo Dracontium, non obstante iuramento de non acceptando Episcopatu, ad eum acceptandum compulsi S. Athanasius, Theodosium quoque Imperatorem, S. Ambr. epist. 40. ad ipsum Theod. data, declaravit non teneri iuramento de restauranda synagoga Iudeorum, deque supplicio afficiendis Monachis, qui Fanum Valentianorum haereticorum, ab ipsis contumelia affecti, incenderant: *Integra* (inquit) adhibe tibi sunt omnia. In hoc me ego Deo nostro pro te obligo, ne verearis sacramentum. Nunquid Deo dissipere poteris, quod pro eius emendatur honorificentia? Sic Urbanus III. cap. cum quidam de iurejur. Illi (inquit) qui iurant non loqui patri vel matri, sorori vel fratri, aut illis humanitatis subsidia non exhibere; ab-

solvendi sunt ab illius observantia juramenti: cum illicitum sit, & contrarium rationi; in-juncta tamen eis, de hoc quod male juraverant, poenitentia competentis.

CAPUT XII.

In mortali versantur crimine, qui leviter, te-merè, absque justa necessitate, vel utilitate, ex-prava consuetudine jurant, nec consuetudi-nem illam corrigere pro virili curant.

111 **I**Ta Soto de abusu juramenti c. 12. ubi do-cet consuetudinem jurandi esse mortalem, etiam in eo qui non habet consuetudinem men-tiendi, si seriò non allaboret ad consuetudi-nem illam corrigendam. Propositum etiam ca-vendi ab affectu jurandi, illi necessarium esse ad salutem, qui non est vitio mentiendi corruptus. Nam sicut in multiloquio pericu-lum conflatur mentiendi venialiter; ita in fre-quentatione jurandi periculum existit men-tiendi cum juramento, quod semper est mor-tale. Qui enim amat periculum, peribit in illo. Et ideo qui ex dicta consuetudine inadvertenter jurat fallum, à mortali non excusatur, juxta Navarrum, Medinam, Sylviu. Quia juramenta illa falsa ipsi voluntaria sunt in con-suetudine illa, eo ipso voluntaria, quo non studet, nec pro virili curat eam emendare.

112 Et hoc est quod divina Scriptura Eccli. 23. docet his verbis: *Jurationem cave, quantum potes. Melius quippe nec verum juratur, quia juran-di consuetudine & in perjurium sepe caditur, & semper perjurio propinquatur.* Et serm. 180. aliàs 28. de verb. Apost. c. 9. exponens ista Apostoli verba: *Ante omnia nolite jurare, hoc ideo Apostolum dixisse ait, ut Christianos à jurandi consuetudine cohiberet: Quid est, ante omnia? Ante omnia vigila, ante om-nia intentus esto. Juravimus & nos passim habui-mus istam veterissimam jurandi consuetudinem, & mortiferam. Dico charitati vestrae, ex quo Deo servire cepimus, & quantum malum sit in perjurio vidimus, timuimus vehementer, & ve-ternotissimam consuetudinem timore franavimus. Frana ta restringitur, restricta languescit, lan-guescens emoritur, & male consuetudini bona succedit. Aut Christus: „ Sit in ore vestro, „ est, est; non, non: quod autem amplius est, „ à malo est. „ . . . Sed tamen aliud habet hu-mana, pessima consuetudo. Et cum tibi creditur, juras; & cum nemo exigit, juras; & horrenti-*

Tom. II.

bus hominibus juras. . . . Istam ergo consuetudinem quotidianam, crebram, sine causa, nullo ex-torquente, nullo de tuis verbis dubitante, ju-randi, avertite à vobis, amputate à linguis ve-stris, circumcidite ab ore vestro. . . . Quid est, ante omnia? Prae ceteris cautus esto, plus ad hoc intentus esto quam ad alia. Major consue-tudo majorem intentionem (id est magis solli-citam curam & conatum) flagitat, non levis rei consuetudo. . . . Lingua facilitatem habet mo-tus, in udo posita est, facile in lubrico labitur. Quando illa cuius & facilis movetur, tunc tu adversus illam fixus esto. Domabis, si vigilabis, vigilabis, si timebis, timebis, si te Christianum esse cogitaveris. . . . Non fiat hodie, pigrius sit cras. Si & cras factum non fuerit, minus laborat qui custodit; adjuvatur enim consuetudine superio-ris diei. Et rursus consuetudo illa ab ipso ferm. 116. inter novos, vocatur mortifera jurandi consuetudo.

Similiter, ante Augustinum, D. Ambrosius 114 l. de exhortatione virginitatis c. 11. *Quid nos Scriptura admoneat, consideremus; non juran-dum facile, quia plerumque multi casus acci-dunt. . . . Qui jurat, aliquando necesse est inci-dat in perjurium: quia omnis homo mendax. Noli ergo jurare, ne incipias pejerare.*

Innocentius III. cap. est Christus de jure-115 jurando: *Quaedam prohibentur, quia per se mala sunt, ut furtum, &c. Quaedam verò pro-hibentur ex causa, non quia per se mala sunt, sed quia si fiant frequenter, & multum, ex his mala sequuntur. . . . Sic juramentum per se quidem malum non est, cum sit confirmatio ve-ritatis; sed tamen prohibetur ex causa, quoniam ex frequentis & incauta juratione perju-rium sepe contingit.*

Accedit, quòd etiam supposito quòd ali-116 quis solitus esset dumtaxat verum jurare, sup-posito etiam quòd singulae jurationes per se non excederent culpam venialem; assidue tamen, absque necessitate & utilitate, absque etiam pietate & reverentia Deum in rebus levissimis testem appellare, & non curare ma-lam istam consuetudinem emendare, Deo videatur graviter displicere, & quemdam ip-sius contemptum praese ferre, ut bene Bou-dartius hic: sicut (inquit) semel aut iterum Principis auctoritatem in rebus levissimis in-terponere, potest esse leve; si quis verò assi-due, & quacumque etiam levissimà occasione auctoritatem ipsius interponeret, meritò Prin-cipem graviter offenderet. Unde videtur, & sine dubio tutius est dicere, praedictam con-suetudinem etiam sub mortali esse abdicandam. Huc usque Boudartius.

Ex his sequitur 1º. Confessarium, eos qui 117 jurandi consuetudine implicantur, absolvere non debere, nisi vel pravam illam mortife-ramque consuetudinem exuerint, vel saltem viderit eos pro virili contra eam luctari, & ad eam extirpandam seriò allaborare. Quem in finem S. Carolus Borromæus A&C. Eccles. Mediol. p. 4. monet talibus consuetudinariis